

Godkendt referat fra møde i den nordiske styregruppe for NordBio programmet

Mødested: Nordisk ministerråd – Ved Stranden 18, København
Tid: mandag den 3. marts 2014 kl. 10.00

Bilag til referatet

- Faktablad med beskrivelser af allerede fastlagte initiativer
- Oversigt over nordiske samarbejdspartnere i projekterne

Deltagere

Island Danfríður Skarphéðinsdóttir, formand for den nordiske styregruppe
Elvar Knútur Valsson, formand for EK-Næring

Danmark: Morten Blom Andersen, NaturErhvervsstyrelsen

Sverige Stefan Källman, Landsbygddepartementet

Færøerne Hóraldur Joensen, Faculty of Science and Technology

Grønland Birgitte Jacobsen,

Nordforsk Harald Botha

Nordic Innovation Jonas Ivarsson og Elisabeth Smith

NordGen Svein Ø Solberg

NordRegio Jukka Teräs

NMRS Geir Oddsson
Tenna Schademose

Afbud:

Finland: Liisa Saarenmaa, Jord- og Skogsministeriet

Norge: Marit Valseth, Innovasjon Norge

Åland: Linnéa Johansson, Näringsavdelingen

1/14 Godkendelse af dagsorden

Formanden åbnede mødet og ønskede repræsentanterne velkommen til mødet. Dagsorden blev godkendt.

2/14 Kort præsentation af det nordiske samarbejde indenfor NMR

Geir Oddsson seniorrådgiver for fiskeri i NMRS præsenterede kort de vigtigste elementer og strukturer i det nordiske samarbejde i regi af NMR. MR-FJLS er hovedansvarlig for bioøkonomien under IS formandskab – EK-FJLS (Eksekutiv) er af MR-SAM blevet tildelt det faglige og budgetmæssige ansvar. MR-NER og MR-M har et delansvar.

3/14 NordBio – Det islandske formandskabsprogram i 2014

Formanden præsenterede den del af det islandske formandskabsprogram som handler om bioøkonomi. Det samlede islandske program "Grokraft – livskraft" blev formelt præsenteret under Nordisk Råds session i oktober 2013.

Publikationen i dansk version: [Islands formandskabsprogram - Grokraft, livskraft.](#)

For at præsentere programmet for embedsmandskomitéer og andre relevante aktører i NMR arrangerede det islandske formandskab et kick-off møde den 5. februar. Udover en generel præsentation af NordBio præsenterede de enkelte projektledere deres projekter. Endvidere gjorde repræsentanter fra nordiske institutioner rede for, hvordan institutionerne kan bidrage til programmet. [Mødet blev sendt ud her.](#)

Tidligere havde man i NMR et formandskabsprogram for et år af gangen men ministerrådet har indledt en ny måde at arbejde med formandskab fra et år til nu tre år i alt. Dette indebærer bl. a. krav om større indsats af længervarende projekter samt arbejde på tværs af sektorer. Der er ialt 11 embedsmandskomitéer involveret i det islandske program som blev udviklet i en tæt dialog mellem tre ministerier i Island (næring, miljø samt uddannelse, forskning og kultur).

MR-SAM (ministerrådet for samarbejdsministrene) repræsenterer de nordiske statsministre i det nordiske samarbejde. De har det overordnede ansvar for bl.a. budget. MR-SAM har besluttet at MR-FJLS skal være hovedansvarlig i samarbejdet omkring bioøkonomi.

Udover de konkrete initiativer det islandske formandskab har præsenteret indenfor rammerne af programmet (jfr. vedlagte faktablad) lægges der vægt på at kortlægge og analysere bioøkonomien og omfanget af naturressourcerne i landene ved behov mod baggrund af styregruppens anbefalinger. Dette indebærer bl.a. en økonomisk analyse. Arbejdet med kortlægning og analyse igangsættes i løbet af de kommende måneder og man foreslår at der nedsættes en ad hoc gruppe for at arbejde med dette i samarbejde med nordiske institutioner som f.eks. Nordisk Innovation og NordRegio. Arbejdet igangsættes i løbet af de kommende 2-3 måneder.

Endvidere foreslår Island oprettelsen af et nordisk policy forum for bioøkonomien i de nordiske lande – Nordisk Bioøkonomi Panel. Panelet og dets rolle drøftes nærmere på styregruppens næste møde.

Der lægges stor vægt på at undgå dobbeltarbejde og derfor er det vigtigt at føre en dialog med alle nordiske aktører som beskæftiger sig med bioøkonomi. Sverige påpegede bl.a. at NKJ og SNS har etableret et netværk omkring bioøkonomi og har afsat midler til dette i de kommende to år.

Det er vigtigt og en af de største udfordringer det islandske formandskab har at koordinere mellem de aktører der allerede er i gang slig at arbejdet kan være til nytte for bioøkonomien i de nordiske lande. Her spiller styregruppen en central rolle bl.a. når det gælder koordinering og informationsformidling nationalt og nordisk.

NMRS understregede deres samarbejde om bioøkonomi som allerede er igang med forskellige aktører og organisationer som f.eks. indenfor rammerne af EU's Østersøstrategi- I NMR's regi arbejder men med 3 makroregioner, d.v.s. Østersøen, Arktis og Baltikum.

Opsummering

Island sammenfattede diskussionen ved at takke for en god og konstruktiv diskussion samt konkrete kommentarer og lagde vægt på styregruppens koordinerende rolle i de initiativer som allerede er igang. Det er vigtigt, at styregruppen har en dynamisk og konstruktiv dialog for at sikre projekternes kvalitet og bruge de midler NordBio har til rådighed på en hensigtsmæssig og fornuftig måde.

Styregruppens medlemmer repræsenterer forskellige sektorer i det nordiske samarbejde og har således gode forudsætninger til at formidle information nationalt og i deres respektive embedsmandskomiteer for at sikre den dialog der er nødvendig i et så bredt tværsektorielt samarbejde som der lægge op til med NordBio.

Fra Islands side er det vigtigt, at man fører en åben og transparent proces i arbejdet med NordBio og derfor er det vigtigt løbende at formidle information til embedsmandskomiteer og andre aktører nationalt.

Beslutning

For at sikre informationsformidling og transparens vil alle referater fra styregruppens møder blive sendt berørte embedsmandskomiteer.

4/14 Organisation og struktur, herunder styregruppens mandat

Formanden gennemgik den proces der har været indenfor NMR med hensyn til at definere ansvars- og arbejdsfordeling for programmet.

De nordiske samarbejdsministre (MR-SAM) besluttede på deres møde den 2. juli 2013 at bevilge 10 MDKK til arbejdet med bioøkonomi i 2014. Endvidere besluttede MR-SAM at delegere hovedansvaret for NordBio til MR-FJLS (ministerrådet for fødevarer, jordbrug, landbrug og skvobrug). Som følge af denne beslutning forankres det overordnede ansvar for arbejdet med bioøkonomi

under Islands formandskab for Nordisk ministerråd i EK-FJLS (eksekutiv) som dermed tillægges det overordnede budget- og koordineringsansvar for indsatsen.

EK-FJLS (eksekutiv) har således ansvar for løbende at rapportere om indsatsens udvikling til MR-SAM. Denne opgavedeling medfører, at EK-FJLS (eksekutiv) må sikre at alle relevante ministerråd og embedsmandskomitéer involveres samt at komitéen får ansvar for budgettet. Dette indebærer, at komitéen skal træffe beslutninger vedrørende bugetmidlerne på baggrund af indstilling fra den nordiske styregruppe.

Ministerrådene for miljø (MR-M), erhvervs-, energi- og regionalpolitik (MR-NER) uddannelse og forskning (MR-U) og kultur (MR-K) har delansvar.

Mandat for den nordiske styregruppe godkendt af FJLS den 31. januar 2014

Den nordiske styregruppe er nedsat for at lede arbejdet med formanskabsaktiviteterne om bioøkonomi. På baggrund af beslutninger taget af EK-FJLS (eksekutiv) er det endvidere styregruppens ansvar at implementere beslutningerne og igangsætte aktiviteterne. Styregruppen er sammensat af en repræsentant fra hvert af de nordiske lande og skal reflektere de forskellige perspektiver programmet omfatter. Udover selve styregruppen har NMRS observatørstatus og NordForsk, Nordisk Innovation, Nordisk Energiforskning, NordGen og Nordregio tilbydes observatørstatus.

Den nordiske styregruppes ansvar

- Bidrage til koordinering og gennemførelse af NordBio.
- Udarbejde indstillinger om projektbevillinger og øvrige økonomiske forhold, som EK-FJLS (eksekutiv) skal behandle.
- Formidle information og bidrage til præsentation af løbende initiativer og deres resultater.
- Være kontakttled for respektive embedsmandskomitéer og bidrage til samråd mellem dem.
- Være katalysator for medvirken fra forskellige områder, institutioner og interessenter.
- Udarbejde forslag til EK-FJLS (eksekutiv) om gennemførelse af konkrete aktiviteter.
- Vurdere behov for yderligere tiltag inden for rammerne af NordBio til sikring af programmets mål.
- Sikre at programmet om nordisk bioøkonomi opfylder forventningen om nordisk nytte og leverer løsninger på fælles udfordringer.

Islands programledelsesgruppe

Der er nedsat en islandsk programledelsesgruppe bestående af fire repræsentanter udpeget af de islandske ministerier der deltager i NordBio (Erhvervs- og innovationsministeriet (2), Ministeriet for miljø og naturressourcer (1) samt Undervisnings-, forsknings- og kulturministeriet (1)).

Gruppens hovedopgaver og ansvar:

- Lancering af Nordbio
- Kvalitetssikring af programmets delprojekter og dens fokus på programmets målsætninger

- Sekretariatsbetjening af den nordiske styregruppe
- Udarbejde forslag til fordeling af budgetmidler, som den nordiske styregruppe behandler
- Skrive beslutningsreferater fra styregruppens møder
- Sikre kontrol med disponering af budgetmidler.

Mandatet for ovennævnte grupper er godkendt af EK-FJLS (eksekutiv) den 31. januar 2014 og gælder indtil 30. juni 2017.

Afslutningsvis forklarede formanden, at EK-U har styregruppeansvaret for Biophilia – så det er ikke et indsatsområde styregruppen behøver at tage sig af.

Diskussion

Hvordan er processen for fordeling af midler?

Der er 10 MDKK til rådighed i 2014 og formentlig også i 2015. Det er styregruppens rolle at diskutere forslag til NordBio programmet og forelægge gruppens anbefalinger til EK-FJSL som tager den endelige beslutning.

De fokusområder som IS programledelsesgruppe allerede har foreslået er blevet udviklet i forberedelsesfasen sidste år.

Midlerne for 2014 er øremærket til de initiativer Island som formandskabsland har foreslået. Vigtigt at tænke på her i starten, at den planlagte kortlægning er sat igang for at undgå dobbeltarbejde samt at identificere eventuelle hul i bioøkonomien i de nordiske lande. Det er vigtigt at se på projektinitiering under de overskrifter man allerede har valgt. Med samarbejdet omkring NordBio burde de nordiske lande kunne blive aktive og søge midler inden for EU bioøkonomien fremadrettet. På næste møde kan gruppen bl.a. diskutere, hvordan midlerne for 2015 fordeles.

I NMR's regi er processen for prioriteringsbudgettet for 2015 allerede igang. Der foreligger allerede et forløbigt forslag til diskussion i NSK som bliver forelagt MR-SAM i juni. Det overordnede budget bliver diskuteret i EK'erne i løbet af foråret. Der vil blive nedskæringer igen i 2015.

I forslaget som det ligger nu er det sikret at det samme beløb, d.v.s. 15 MDKK til Island hhv. Sverige. Det samme beløb forventes også at blive givet til Danmark. Dette indebærer at sammenlagt vil der være 45 MDKK bevilget til de 3 formandskabsprogrammer.

5/14 Initiativer indenfor programmet/Indstillinger til EK-FJSL (Eksekutiv)

Det islandske formandskab har i sine forberedelser for formandskabsåret taget beslutning om at prioritere følgende initiativer:

Innovation in the Nordic Bioeconomy	2MDKK
WoodBio	600TDKK
ERMOND	600TDKK
Marina	600TDKK

Projektbeskrivelser findes i vedlagte faktablad om hvert af de ovennævnte initiativer, undtagen Biophilia, da ansvaret for gennemførelsen af denne del af programmet er blevet delegeret til undervisningsministrene (MR-U). Udover ovennævnte initiativer er der planer om kortlægning og analyser af de biologiske ressourcers omfang i de nordiske lande, samt økonomisk analyse. Endvidere vil man lave oversigt over eksisterende bæredygtighedskriterier for udnyttelse af naturressourcerne samt anvendelsen af disse.

Anbefaling til EK-FJLS (eksekutiv)

Hovedformålet med dette dagsordenspunkt er at styregruppen enes om en anbefaling til EK-FJLS (eksekutiv) slig at ovennævnte projektforslag samt finansiering af disse formelt kan startes. Der kan være at man senere hen ønsker at få flere aktører og eller elementer indraget som på et senere tidspunkt kan have budgetkonsekvenser. Her er det vigtigt, at hvis landene har kommentarer og/eller forslag til initiativernes indhold eller ønsker om at inddrage flere aktører at de kontakter deres respektive medlemmer i styregruppen som viderefører forslag og kommentarer til styregruppens formand.

Ad-hoc gruppe

Den ad-hoc gruppe som foreslås etableret kan ses som en fortsættelse af det møde der var på IS forud for kick-off mødet. Gruppens rolle er først og fremmest at samle den information man allerede har om bioøkonomien i de nordiske lande samt at identificere eventuelle hul samt at undgå dobbeltarbejde og sikre synergieffekter.

Økonomi og ansøgningsproces

Til spørgsmålet om der vil være en åben ansøgningsproces forklarede formanden processen omkring bevilgninger til initiativerne. Det er vigtigt, at der er faglig opbakning og forankring i sektorerne samt komplementering til allerede igangsatte initiativer. Det er vigtigt at sikre koordinationen for nordisk medvidenhed og samarbejde og sikre samarbejdet på flere niveauer.

Det er ikke meningen at have en åben ansøgningsproces men forslag til initiativer fra styregruppen og/eller embedsmandskomitéer er velkomne. Styregruppen har en central rolle i denne sammenhæng og kan fremføre forslag til indhold, samarbejdsparntere og fokus indenfor de tematiske prioriteringer i projekterne for at sikre og styrke nordisk merværdi. I den videre proces er der således muligheder for at påvirke såvel fordeling af midler som inddragelse af nye aktører og elementer under de prioriteringer det islandske formandskab har præsenteret. Det er vigtigt, at de allerede foreslåede initiativer kommer igang snarest slig at man overfor NMR kan vise, at pengene bliver brugt til vigtige projekter indenfor bioøkonomien.

I alt har man 7,2 MDKK at arbejde med (Biophilia 2,8MDKK er ikke med). Det islandske formandskabs forslag til fordeling af midler lægger i første omgang op til at man afsætter 3,8MDKK til ovennævnte initiativer. Udover dette beløb skal der afsættes midler til sekretariatsfunktionen for NordBio, ad-hoc gruppen, Nordisk Bioøkonomipanel samt møder og konferencer.

Det blev påpeget at 2 MDKK ikke er mange penge som projektmidler og stillet spørgsmål til om man forventede finansiering fra andre kilder.

Man regner med, at der kommer midler fra andre programmer/institutioner såvel i det nordiske system som i EU. Det kan bl.a. være en opgave for styregruppen at foreslå hvor man kunne ansøge flere midler for at styrke indsatserne.

Kommentarer til de konkrete initiativer

Innovation and bioeconomy

- Her mangler holdbarhedsperspektivet (SE)
- Burde omfatte madspild som er et vigtigt emne indenfor FJLS (SE)
- Undersøge muligheder for at søge midler i EU 's landdistriktsprogrammer (SE)
- Midler fra Horizon 2020 – er de sikret? (SE)
- Projektet er meget større end de midler der bliver ansøgt, hvad med finansiering? (Nordic Innovation)
- Mange specificerede budgetposter, men mangler helhedsansvaret (Nordic Innovation)

WoodBio

- Her burde man også sætte fokus på barrtræer (SE)
- Flere aktører indenfor skovforskning burde kobles på projektet, f.eks. Future Forest (Annika Nodin) (SE)

Marina

- Hvorfor er projektet begrænset til søfarten. Hvorfor ikke transport på land f.-eks. jordbrugsfartøjer? (SE)

ERMOND

- Skal fremgå klart at projektet dækker over forskellige typer af naturkatastrofer, f.eks. oversvømmelser, storm, laviner. (SE)

Formanden opfordrede styregruppen til at løbende føre dialog nationalt men også i deres respektive embedsmandskomitéer. Vigtigt at engagere sig imellem møderne. Udover de ovennævnte kommentarer der blev fremført under mødet anmodes medlemmerne i styregruppen så snart som muligt at sende eventuelle yderligere kommentarer til formanden så snart som muligt.

Beslutninger

Fordeling af midler mellem Biophilia og Bioøkonomi 2014

Det totale budget for NordBio i 2014 er 10 MDKK, det islandske formandskab har indstillet, at disse fordeles med 2,8 MDKK til Biophilia (som EK-U har fagligt ansvar for) og 7,2 MDKK til øvrige indsatsområder under NordBio.

- Styregruppen kan tilslutte sig denne indstilling

Fordeling af midler

Det islandske formandskab fremlagde forslag til anvendelse af 3,8 MDKK til opstart af de af formandskabet prioriterede indsatsområder efter følgende fordeling:

NordBio Indsatsområder	Beløb 2014 (MDKK)
Innovation in the Nordic Bioeconomy	2,0
WoodBio	0,6
ERMOND	0,6
Marina	0,6
Total indstillet	3,8

Styregruppen støttede den økonomiske fordeling, og blev enige om følgende indstille til EK-FJLS (Eksekutiv), at de fire NordBio indsatsområder igangsættes med de foreslåede beløb. Der tages dog forbehold for, at styregruppen løbende involveres i udviklingsprocessen, og dermed får mulighed for løbende at komme med bemærkninger og forslag til nye aktører og andre dimensioner inden for de fire konkrete indsatsområder.

Øvrige midler

For så vidt angår anvendelse af de øvrige midler på i alt 3,4 MDKK har styregruppe besluttet,

- at dette behandles på styregruppens næste møde den 24. juni i Selfoss. Frem til dette møde, vil formandskabet som en del af sekretariatsbetjeningen af styregruppen i en involverende og åben proces søge at udarbejde forslag til den videre anvendelse af disse midler.

Ad-hoc gruppe

Med henblik på planlægning af den videre indsats i NordBio foreslår formandskabet, at der nedsættes en ad hoc arbejdsgruppe, som har til formål at koordinere eksisterende og initiere manglende analyse og kortlægningsaktiviteter. Hensigten er at forebygge overlap mellem forskellige nordiske aktører inden for bioøkonomien, og sikre synergier og effektivisering af den samlede nordiske bioøkonomiindsats.

Det foreslås, at ad hoc arbejdsgruppen sammensættes af medlemmer fra formandskabet, NMRS, Nordregion, Nordisk Innovation, NordForsk, NordGen og NEF. Derudover kan andre interesserede og relevante nordiske aktører og samarbejder involveres.

- Styregruppen støtter denne indstilling

Samarbejdspartnere

For at sikre oversigt med projekterne og de aktører der allerede er aktive i projekterne vedlægges en oversigt over disse for hvert enkelt projekt som bilag til referatet.

6/14 Øvrige spørgsmål
Ingen

7/14 Næste møde

Næste møde er den 24. Juni 2014 i Island. Nærmere information vil blive tilsendt gruppen snarest.

Alle er velkomne til bioøkonomikonferencen den 25. juni 2014 i Selfoss. Information om konferencen vil blive sendt snarest.

